

datateams

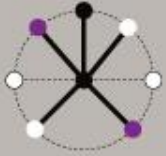
De datateam[®] methode: Onderzoek en praktijk

10 maart, 2015
OCW, Den Haag

Kim Schildkamp
Cindy Poortman
Anne Tappel

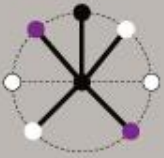

UNIVERSITY OF TWENTE.

Programma

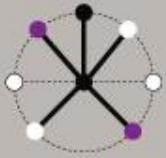
- Opbrengtgericht werken (OGW)
- Belang van OGW
- Manier van OGW: de datateam[®] methode
- Resultaten onderzoek datateam[®] methode
 - Kim Schildkamp & Cindy Poortman (Universiteit Twente)
- Een voorbeeld vanuit de praktijk
 - Anne Tappel (docent en teamleider Carmel College Salland)
- Reactie vanuit beleidsperspectief
 - Nadine van Engen (OCW)

Opbrengstgericht werken

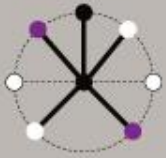
- Gebruik maken van data, zoals toetsen en examencijfers, om het onderwijs te verbeteren (Schildkamp & Kuiper, 2010)
 - Systematisch
 - Analyseren van aanwezige data binnen de school
 - Gegevens gebruiken om het onderwijs te verbeteren
- Naast externe verantwoording (*bijv. Inspectie of Vensters voor Verantwoording*), nu ook data gebruiken voor schoolverbetering.

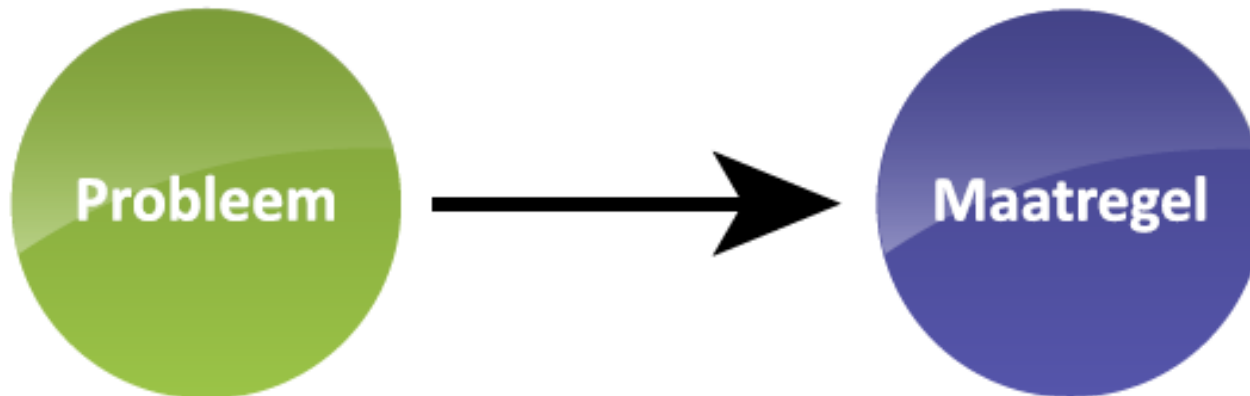
Waarom?

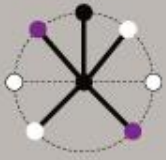
- Bereiken we onze doelen?
- Ervaring, intuïtie en onderbuikgevoelens niet altijd correct (Ingram, Louis, & Schroeder, 2004; Schildkamp & Poortman, 2015)
- Ervaring, intuïtie en onderbuikgevoelens combineren met data voor hoge kwaliteit beslissingen
- Kan leiden tot beter onderwijs (*e.g. Carlson, Borman & Robinson, 2011; McNaughton, Lai & Hsiao, 2012*)
- Scholen hebben moeite met de implementatie van OGW

Herkenbaar?

Van probleem direct naar maatregelen nemen:

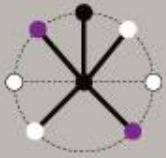

De datateam[®] methode

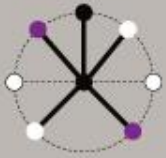

- <https://www.leraar24.nl/video/5705>
- Datateam: 4-6 docenten en 1-2 schoolleiders
- Werken aan concreet probleem op hun school
- Met behulp van data naar oorzaken zoeken
- En met behulp van 8-stappenplan, handleiding en intensieve begeleiding
- Doelen: professionalisering en schoolverbetering

Van kleinschalig naar internationaal

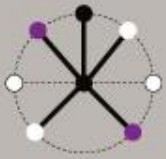
Jaar	Ontwikkeling
2009	Pilot met 5 scholen Stichting Carmelcollege
2011	Van regionaal naar nationaal ▪ 24 VO scholen (Stichting Carmelcollege, OCW/VO Raad en individuele scholen)▪ 1 hogeschool (Windesheim)
2013	Nationaal en internationaal ▪ Wederom 10 VO scholen van de Stichting Carmelcollege▪ 4 PO en VO scholen in Zweden (Nacka Kommun)
2014	Verdere uitbreiding ▪ 7 PO scholen▪ 4 PO en VO scholen in Zweden (Nacka Kommun)▪ Start eerste team in Engeland (University of Southampton)
2014/2015	Verkenning uitbreiding naar MBO en andere landen

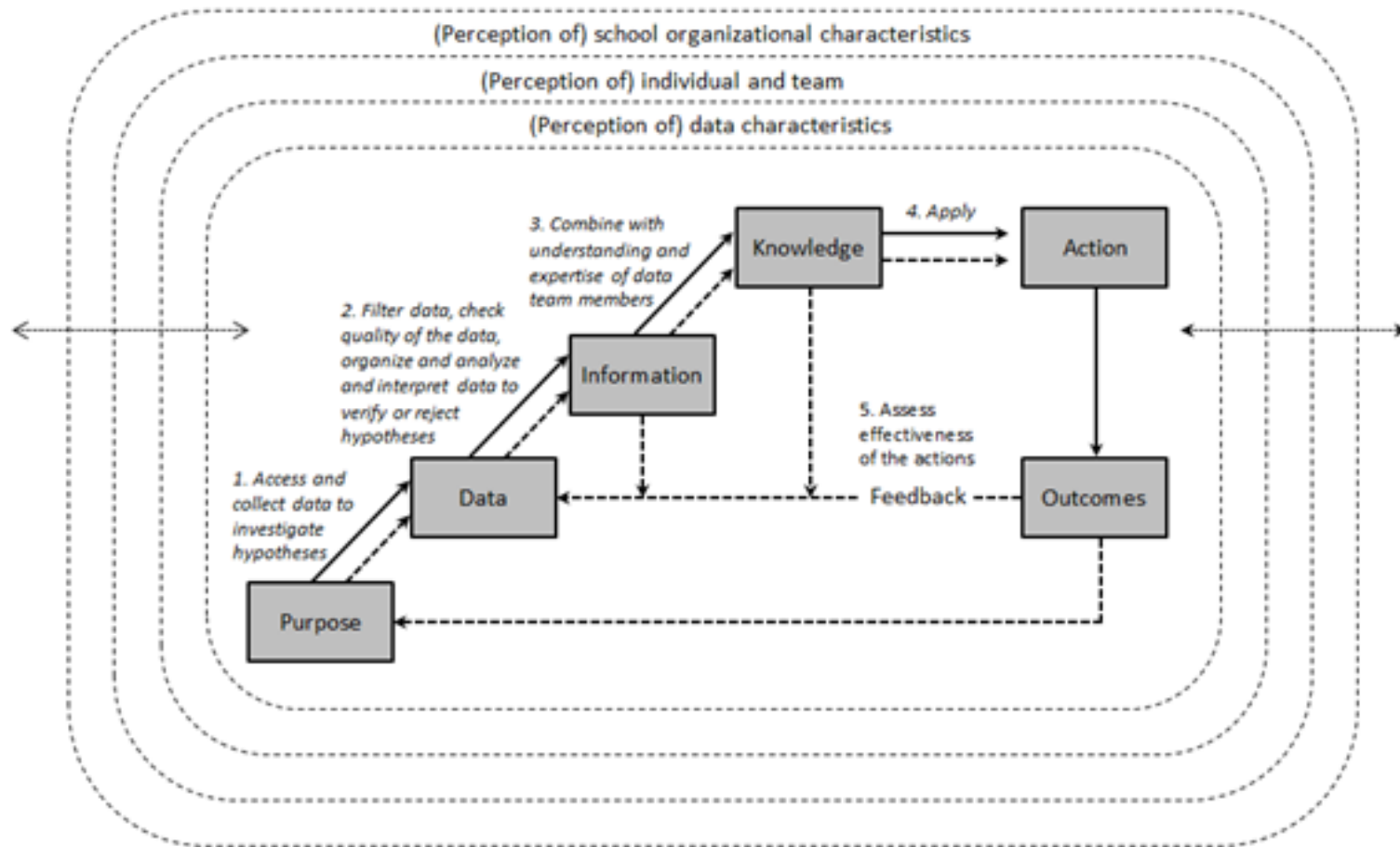
Onderzoek datateam[®] methode

- Hoe functioneren de teams?
- Wat zijn de effecten?
- Onderzoek sinds 2009

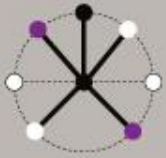

Functioneren

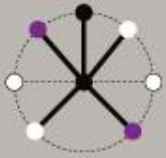

(Schildkamp & Poortman, 2015, based on Marsh, 2012, p. 4, and based on Coburn & Turner, 2011; Lai & Schildkamp, 2013; Mandinach et al., 2008; Schildkamp & Kuiper, 2010; Schildkamp & Lai, 2013).

Conclusie functioneren

- Veel hypothesen onderzocht, analyse 32 teams (2012-2014):
 - 33 hypothesen aangenomen
 - 45 hypothesen verworpen
 - 13 hypothesen: geen conclusie door beperkingen data
 - 13 (kwalitatieve) vraagstellingen
- Vaak externe attributie: probleem wordt veroorzaakt door basisschool, beleid etc.
- Nodig: vertrouwen creëren, oefenen met de 8 stappen, leren van “fouten”, toont belang van data aan.
- Steeds meer interne attributie

Effecten

(Guskey, 1998; 2000; Kirkpatrick, 1996; Desimone, 2009)

4. **Leerprestaties**

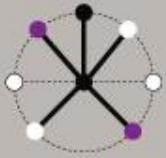
3. **Toepassing:** Gebruik kennis en vaardigheden

2. **Leren:** Kennis en vaardigheden

1. **Tevredenheid:** Tevreden met interventie

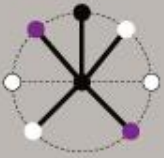
Schoolverbetering

Docent professionalisering

Methode effecten

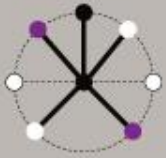
Conditie	Voormeting	Meting tijdens interventie	Nameting
Datateam scholen (9 scholen, 5-8 leden)	• Kennistest• OGW vragenlijst	• Observaties en logs (3 scholen)	• Kennistest• OGW vragenlijst• Tevredenheid-vragenlijst• Interviews (3 scholen)
Controlegroep (42 scholen zelfde bestuur)	• OGW vragenlijst		• OGW vragenlijst

Effecten: tevredenheid

- Tevredenheidvragenlijst: Datateam leden zijn tevreden tot zeer tevreden over begeleiding (M = 4.50) en de materialen (M = 4.14)
 - Interviews: De datateam handleiding biedt ondersteuning: *'het is heel waardevol'*; *'het is goed om de stappen op papier te hebben'*
- Datateam leden zijn neutraal tot tevreden over het doorlopen van de acht stappen (M = 3.88) en het proces in het datateam (M = 3.96)
 - Interviews: positieve reacties: *'leuk'*; maar ook frustratie omdat het langzaam gaat: *'Ik zou graag wat meer momentum in de bijeenkomsten zien'*.

Veel met en van
elkaar geleerd

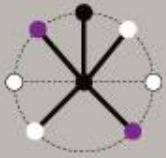

Effecten: kennis en vaardigheden

- Kennistest: datateam scoren significant hoger op de voormeting ($M=10.4$) dan op de nameting ($M=9.4$; $d=0.32$).
- OGW vragenlijst: kennis en vaardigheden datateam scholen ($M=0.10$) significant meer gegroeid dan in controlegroep scholen ($M= -0.06$; $d=0.62$)
- Interviews: docenten geven aan veel geleerd te hebben

Onderbuikgevoelens zijn vaak onjuist

We hebben nu betere inzichten in feiten en cijfers

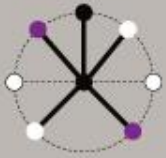

Effecten: toepassen en leerprestaties

- OGW vragenlijst: samenwerking datateam scholen ($M=0.13$) significant meer gegroeid dan in controlegroep ($M=0.02$, $d=0.52$).
- Toename datagebruik voor schoolverbetering en verantwoording, maar niet significant
- 'Weet ik niet' significant afgenomen in datateam scholen voor datagebruik voor instructie en datagebruik voor schoolverbetering
- Interviews: docenten geven aan meer data te gebruiken en meer samen te werken

Vaksecties praten weer vakinhoudelijk met elkaar

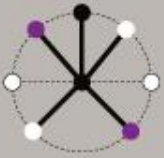
Ook cijfers (eigen klas) veel beter bijhouden en kijken hoe we dit kunnen gebruiken

Effecten: leerprestaties

- Eerste (voorzichtige) bewijs dat het kan leiden tot betere leerprestaties: betere examenresultaten Engels, minder doubleurs 4 havo
- Echter, er is nog winst te behalen als het gaat om toename in OGW en betere leerprestaties. Dit is (nog) niet bereikt op alle scholen

We moeten betere kijk naar
de (impact van) ons eigen
lesgeven

Conclusies

- Functioneren:
 - Veel verschillende hypotheses onderzocht
 - Depth of inquiry neemt langzaam toe en meer interne attributie
 - Start met een attitude verandering: “die data zijn toch wel belangrijk”
- Effecten:
 - Positieve effecten: (1) tevredenheid, (2) kennis en vaardigheden en (3) toepassing
- Succesfactoren datateam[®] methode:
 - Langere begeleiding
 - Meer structuur en voorbeelden
 - Rol van de schoolleider
- Vervolgonderzoek: leerprestaties en duurzaamheid

De datateam® methode in de praktijk

Anne Tappel

a.tappel@carmelcollegesalland.nl

www.timoelliott.com

"I'm making a decision! Stop confusing me with facts!"

Carmelcollege Salland

Ons datateam

- Team: 4 docenten, 2 schoolleiders, 1 kwaliteitszorgmedewerker
- Probleem: Te grote afstroom van HGT naar vmbo
- Doelen: Professionele ontwikkeling en schoolverbetering
- Trainer begeleidt ons bij het doorlopen van de acht stappen van de datateammethode

Step 1: Probleem definitie

Probleem: doorstroom van 1 havo/gt (havo-geïndiceerde leerlingen) naar 2gt

Transfer 1HGT			
Cohort	2 havo/gt	2gt	Overige
2010-2011	56% (75%)	41% (23%)	2% (2%)
2011-2012	64% (75%)	34% (23%)	2% (2%)
2012-2013	49% (75%)	49% (23%)	2% (2%)

Step 2: Hypotheses opstellen

- Brainstorm hypotheses:
 - In het datateam
 - Input van collega's
- Veel voorkomende hypotheses:
 - Instroom (33)
 - Onderwijs te weinig aangepast aan behoeften leerlingen (41)
 - Gebrek aan vaardigheden leerlingen om te plannen en reflecteren (5)

Hypothese 1

- Hypothese: Leerlingen die afstromen doen het gemiddeld slechter op het LVS begrijpend lezen dan de leerlingen die niet afstromen. Op de havo heeft ten minste 60% AB en max 40% C of lager en GT heeft max 40% AB en tenminste 60% C of lager op de lvs van begrijpend lezen.
- Conclusie: De hypothese klopt niet. Leerlingen die afstromen doen het gemiddeld niet slechter bij begrijpend lezen.

Hypothese 2

- Hypothese: Leerlingen die afstromen hebben een lagere Cito eindtoets score dan leerlingen die niet afstromen. We verwachten dat 75% van de leerlingen uit de drie cohorten van hvgt klas met de citoscore 535 of lager opgt terecht komen (cito totaal)
- Conclusie: De hypothese klopt niet. Leerlingen die afstromen hebben geen lagere Cito score

Hypothese 3

- Hypothese: Van de leerlingen die minimaal 2 vakken onder de 6 scoren bij P2, gaat 75% naar 2gt
- Conclusie: 70% van de leerlingen die meer dan 2 onvoldoendes aan het eind van p2 heeft, stroomt door naar GT. Dit is wel een indicator, mede omdat in p1 aangepast becijferd wordt (leerlingen kunnen niet lager dan een 5 scoren).

Hypothese 4

- Van kwantitatief naar kwalitatief onderzoek
- Vraagstelling: *Hoe komt het dat deze potentiële gt-leerlingen al na periode twee op meer dan twee onvoldoendes staan?*
- Data verzameling: Interviews met afgestroomde leerlingen

Conclusie:

Veel vakken, nieuwe en/of moeilijker vakken en toetsen, leerling weet de juiste aanpak niet, de begeleiding sluit niet aan bij wat de leerling nodig heeft.

Twee belangrijke aspecten:

1. De eigen attitude van de leerling
 2. Wat we als school verwachten van de leerlingen
- Interventies op deze groep inzetten om de doorstroom naar havo 2 te vergroten.

Conclusies

- Dilemma's:
 - Beleid versus onderzoek
 - Resultaten onderzoek niet altijd gebruikt
 - Onderzoekende houding van collega's valt soms tegen
 - Hoe betrekken we collega's hierbij
- Resultaten tot nu toe
 - Samenwerking tussen twee locaties (!)
 - Mythes ontkracht
 - We confronteren elkaar op uitspraken zonder bewijs
 - Meer kennis over het probleem en de oorzaken
 - Beslissingen baseren op data
- De toekomst
 - Wens: spin offs en collegiale consultatie
 - Verdere samenwerking UT

Bedankt voor uw aandacht!

Meer informatie:

Anne Tappel: a.tappel@carmelcollegesalland.nl

Website school: <http://www.carmelcollegesalland.nl/vmbo>

Website datateams: <http://www.utwente.nl/elan/datateams/en/>